

કમ્મબત્તીસી

સં. મુનિ કલ્યાણકીર્તિવિજય

બત્રીસ ગાથાબદ્ધ પ્રાકૃતભાષામય આ પ્રકરણમાં જ્ઞાનાવરણીય આદિ કર્મોની આઠ મૂળ પ્રકૃતિઓ તથા ૧૫૮ ઉત્તરપ્રકૃતિઓ, અને તે તે પ્રકૃતિની ઉત્કૃષ્ટ તથા જઘન્ય સ્થિતિનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું છે । આચાર્યશ્રીદેવેન્દ્રસૂરિવિરચિત નવ્ય પંચમ કર્મગ્રંથમાં આપેલ પ્રકૃતિ-સ્થિતિબંધના સ્વરૂપ સાથે આ પ્રકરણમાં આપેલ સ્વરૂપ પ્રાયઃ સમાન છે । પરન્તુ કોઈ સ્થાને તફાવત છે । જેમ-

પ્રકૃતિ	પંચમકર્મગ્રંથ પ્રમાણે સ્થિતિબંધ	કમ્મબત્તીસી પ્રમાણે સ્થિતિબંધ
૧. સાતાવેદનીય	૧૫ કોડાકોડી સાગરોપમ	૩૦ કોડાકોડી સાગરોપમ
૨. નીલવર્ણ નામ	૧૭૬ કોડાકોડી સાગરોપમ	૧૭ કોડાકોડી સાગરોપમ
૩. કટુકરસ નામ	૧૭૬ કોડાકોડી સાગરોપમ	૧૭ કોડાકોડી સાગરોપમ
૪. ઉચ્ચગોત્ર	૧૦ કોડાકોડી સાગરોપમ	૨૦ કોડાકોડી સાગરોપમ

આ પ્રકરણના રચયિતા ઉપાધ્યાય શ્રીપૂર્ણલબ્ધિના શિષ્ય શ્રીભાનુલબ્ધિમુનિ છે । આ પ્રકરણનો રચના સંવત્ જણાયો નથી ।

કમ્મબત્તીસી

(અષ્ટકર્મણાં પ્રકૃતિ-સ્થિતિસ્વરૂપમ્)

સિદ્ધાણ નમુકારં અટ્ટકમ્માણ પચડિ-ઠિય(ઈ) વુચ્છં ।

જીવાણ બોહણત્થં સવ્વે(વ્વ)દુક્ખાણ ઉદ્ધરણં ॥૧॥

નાણાવરણી તીસં કોડાકોડી ય અયરમાણાણં ।

મઇ-સુય-ઓહીણ તહા મણ-કેવલ તીસ એ સંખા ॥૨॥

बीयं दंसणा(ण)वरणं नव पयडीउ व कमेण नायव्वा ।
पत्तेयं अयराणं कोडाकोडी य तीसा य ॥३॥

वेयणीयं तह तीयं सायमसायं च हु दुन्नि पयडीणं ।
तीसं कोडाकोडी पयडि-ठिइ तीयकम्मस्स ॥४॥

मोहणीयं पि चउत्थं अट्टावीसं च होइ पयडीउ ।
मिच्छन्त-मीस-सम्मं कोडाकोडी य सत्तिरियं ॥५॥

सोलसविहा कसाया चत्तालीसं कोडाकोडीओ ।
हास-रय(ई) दस नेयं सेसा चत्तारि वीसा य ॥६॥

पुं-इत्थि-नपुंसवेया दस-पन्नरस-वीसं कोडाकोडी उ ।
पयडीय अट्टावीसं पुण एवं भणियं समासेण ॥७॥

पंचम आउ चउव्वि(वि)हं नारय-सुर सागराण तितीसा ।
तिरिय-मणुआ तिपल्लिय-ठिइकालं चउविहा भणिया ॥८॥

छट्ठं च नामकम्मं सयअहियं तिन्नि य पडियं (तिन्नि पयडियं) कहियं ।
नरय-तिरिगइ वीसं दस देवा पनरस मणुयगइ ॥९॥

एगिंदियजाई वीसं बि-ति-चउ अट्टारसं च परिमाणं ।
पंचिदिजाइ वीसं उरलविउव्विय वीसं च ॥१०॥

आहार तणू इक्कं तेजस-कम्मे य वीसगं होइ ।
अंगोवंग उरालिय विउव्वी(व्वि)य वीसं संथुणियं ॥११॥

आहार अंग इक्किं अह पनरस बंधणाणि वुच्छामि ।
ओरालि(य)-ओरालिय ओरालिय-तेयबंधं तु ॥१२॥

उराल-कम्मणबंधण उरालिय-तेयस-कम्मण [बंधं] च ।
उच्छं वेउव्वि-वेउव्विय वेउव्विय-तेयसबंधं च ॥१३॥

विउव्वियकम्मबंधण विउव्वितेयसकम्मणं भणियं ।
अट्ट एस(सि) ठिइकालं(लो) कोडाकोडी य वीसा य ॥१४॥

आहारकचउबंभण कोडाकोडी य इक्कमिक्कस्स ।
 अंतोमुहुत्तजहन्नं सेसतिबंधं तु वीसं तु ॥१५॥
 अह संघायण वुच्छं ओरालियचउसु (चउ) संघाणं ।
 वीसं कोडाकोडी आहारगइ (आहारए) इक्कं भणियं च ॥१६॥
 वज्जरिसहनारायं पढमं दस बीय बार तिय चउद ।
 सोल चउत्थं पंचम वीसा पुण छट्ठम दसाणं ॥१७॥
 संठाणछच्च(छक्क) कमसो सम दस निगोह बार साईयं ।
 चउदस वामन द्वार खुज्जा हुंडा य वीसा य ॥१८॥
 वन्ना किन्हा वीसा नीला सत्तरा य लोही य ।
 हालि[द] सुक्किज(ज्ज) दस कोडाकोडिठिइ(ई) वन्ना ॥१९॥
 सुरहि-दुरही य गंधा दह वीसा अयर कोडिकोडीणं ।
 वीसा य तित्ति भणिया सतरस कडुआ मुणेयव्वा ॥२०॥
 कसाय पनरस अंबिल बारस महरुं च दस य रसघुणियं ।
 गुरुआ लहुआ वीसा कक(क्क)स वीसा य मिउ दसगा ॥२१॥
 सिय णिद्ध रुख(क्ख) सीया वीसा उसिणो य दसग फासट्ठा ।
 नरय-तिरि अणुपुव्वी वीसा मणुआण पन(न्न)रसा ॥२२॥
 दस देवाणुपुव्वी सुह-असुह विहगगई दस नेया ।
 तस-बायर-पज्जत्तं पत्तेयाणं च वीसं च ॥२३॥
 थिरसुभसुभगं सुस्सर-आदेय-जसा य दस दसा भणिया ।
 वीसं थावरनामं सुहुम-अपज्ज-साहरणा ॥२४॥
 एएसिं पि तियाणं अट्ठारस-अयरकोडिकोडीओ ।
 सेसाणं छच्चं(ण्हं) चिय वीसा वीसा य अणुकमसो ॥२५॥
 पत्तेयं अट्ठण्हं कोडाकोडीय(इ) वीसगं भणियं ।
 एयं नाम(मं) कम्मं पयडीभणियं समासेणं ॥२६॥

सत्तमगोयकम्मं उच्चानीयं च वीसवीसं च ।
 अट्टमकम्मं विग्घं पंच य पयडीय(इ) सतीसा य ॥२७॥
 एसा अट्ठावन्ना सयअहिया पयडिया संथुणिया ।
 उवझा(ज्झा)यपुण्णलद्धे(द्धि)सीसे सिरिभाणलद्धिमुणी ॥२८॥
 एया सव्वा पयडी-उक्कोसठिय (ठिईए) वट्टमाणो(णा) अ ।
 सामाइयं चउण्हं जीवो(वा) न कया वि पावंति ॥२९॥
 बारसमुहुत्तजहन्नं वेयणीयाणं च दुन्नि पयडीणं ।
 नाम-गोयं जहन्नं अट्ट मुहुता (मुहुत्ता)य ते भणियं ॥३०॥
 एणं एणं च मुहुत्तं सेसा कम्माण जहन्नकालं च ।
 गुरु-लहुकालं कहिया जहा सुआ सुअसमुद्दाओ ॥३१॥
 ते जीव सव्वे धन्ना जेह(हि) कम्माण सव्वपयडीणं ।
 खविरुण सिद्ध(द्धि) पत्ता नमो नमो ताण सिद्धाणं ॥३२॥

—X—